

SERVICE PUBLIC FEDERAL INTERIEUR

F. 2009 — 1421

[C - 2009/00263]

14 AVRIL 2009. — Arrêté ministériel déterminant les modèles des instructions pour l'électeur dans les cantons électoraux et communes désignés pour l'usage d'un système de vote automatisé lors des élections simultanées pour le Parlement européen, le Parlement wallon, le Parlement flamand, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, les membres bruxellois du Parlement flamand et le Parlement de la Communauté germanophone

Le Ministre de l'Intérieur,

Vu la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, notamment l'article 29;

Vu l'arrêté royal du 30 mars 1998 remplaçant l'arrêté royal du 18 avril 1994 portant désignation des cantons électoraux pour l'usage d'un système de vote automatisé;

Vu l'arrêté ministériel du 10 mars 1999 déterminant, dans les cantons et communes faisant usage d'un système de vote automatisé, l'ordre dans lequel les votes sont exprimés en cas d'élections simultanées;

Vu les lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, notamment l'article 3, § 1er, alinéa 1er, remplacé par la loi du 4 juillet 1989 et modifié par la loi du 4 août 1996;

Vu l'urgence;

Considérant qu'en raison de la proximité des élections simultanées pour le Parlement européen, le Parlement wallon, le Parlement flamand, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, les membres bruxellois du Parlement flamand et le Parlement de la Communauté germanophone, fixées au 7 juin 2009, il s'indique de déterminer sans délai les modèles des instructions pour l'électeur qui seront utilisées lors de ces élections, dans les cantons électoraux et communes désignés pour l'usage d'un système de vote automatisé,

Arrête :

Article 1er. Dans les cantons électoraux désignés par l'arrêté royal précité du 30 mars 1998 pour l'usage d'un système de vote automatisé, à l'exception des cantons d'Eupen et de Saint-Vith, lors des élections simultanées pour, d'une part, le Parlement européen et, d'autre part, le Parlement wallon ou le Parlement flamand, les instructions pour l'électeur sont conformes au modèle figurant à l'annexe 1re.

Art. 2. Dans les cantons électoraux désignés par l'arrêté royal précité du 30 mars 1998 pour l'usage d'un système de vote automatisé lors des élections simultanées pour le Parlement européen, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale et les membres bruxellois du Parlement flamand, les instructions pour l'électeur sont conformes au modèle figurant à l'annexe 2.

Art. 3. Dans les cantons électoraux d'Eupen et de Saint-Vith, lors des élections simultanées pour le Parlement européen, le Parlement wallon et le Parlement de la Communauté germanophone, les instructions pour l'électeur sont conformes au modèle figurant à l'annexe 3.

Art. 4. L'arrêté ministériel du 9 avril 2004 déterminant les modèles des instructions pour l'électeur dans les cantons électoraux désignés pour l'usage d'un système de vote automatisé lors des élections simultanées pour le Parlement européen, le Conseil régional wallon, le Conseil flamand, le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, les membres bruxellois du Conseil flamand et le Conseil de la Communauté germanophone, est abrogé.

Art. 5. Le présent arrêté entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Bruxelles, le 14 avril 2009.

G. DE PADT

FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN

N. 2009 — 1421

[C - 2009/00263]

14 APRIL 2009. — Ministerieel besluit tot vaststelling van de modellen van de onderrichtingen voor de kiezer in de kieskantons en gemeenten die voor het gebruik van een geautomatiseerd stelsysteem zijn aangewezen bij de verkiezing voor het Europees Parlement, het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, de Brusselse leden van het Vlaams Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap

De Minister van Binnenlandse Zaken,

Gelet op de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, inzonderheid op artikel 29;

Gelet op het koninklijk besluit van 30 maart 1998 tot vervanging van het koninklijk besluit van 18 april 1994 houdende aanwijzing van de kieskantons voor het gebruik van een geautomatiseerd stelsysteem;

Gelet op het ministerieel besluit van 10 maart 1999 tot vaststelling, in de kantons en gemeenten die gebruik maken van een geautomatiseerd stelsysteem, van de volgorde waarin de stemmen worden uitgebracht bij gelijktijdige verkiezingen;

Gelet op de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op artikel 3, § 1, eerste lid, vervangen bij de wet van 4 juli 1989 en gewijzigd bij de wet van 4 augustus 1996;

Gelet op de dringende noodzakelijkheid;

Overwegende dat het, gezien de nabijheid van de voor 7 juni 2009 voorziene gelijktijdige verkiezingen voor het Europees Parlement, het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, de Brusselse leden van het Vlaams Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, aangewezen is onverwijld de modellen te bepalen van de onderrichtingen voor de kiezer die met het oog op die verkiezingen van toepassing zullen zijn in de kieskantons en de gemeenten die voor het gebruik van een geautomatiseerd stelsysteem,

Besluit :

Artikel 1. In de kieskantons die bij het voormeld koninklijk besluit van 30 maart 1998 voor het gebruik van het geautomatiseerde stelsysteem zijn aangewezen bij de gelijktijdige verkiezingen voor enerzijds het Europese Parlement en anderzijds het Vlaams Parlement of het Waals Parlement, met uitzondering van de kantons Eupen en Sankt-Vith, zijn de onderrichtingen voor de kiezer in overeenstemming met het model in bijlage 1.

Art. 2. In de kieskantons die bij het voormeld koninklijk besluit van 30 maart 1998 voor het gebruik van een geautomatiseerd stelsysteem zijn aangewezen bij de gelijktijdige verkiezingen voor het Europese Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Brusselse leden van het Vlaams Parlement, zijn de onderrichtingen voor de kiezer in overeenstemming met het model in bijlage 2.

Art. 3. In de kieskantons Eupen en Sankt-Vith zijn de onderrichtingen bij de gelijktijdige verkiezingen voor het Europese Parlement, het Waals Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap in overeenstemming met het model in bijlage 3.

Art. 4. Het ministerieel besluit van 9 april 2004 tot vaststelling van de modellen van de onderrichtingen voor de kiezer in de kieskantons die voor het gebruik van een geautomatiseerd stelsysteem zijn aangewezen bij de gelijktijdige verkiezingen voor het Europese Parlement, de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, de Brusselse leden van de Vlaamse Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, wordt opgeheven.

Art. 5. Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Brussel, 14 april 2009.

G. DE PADT

Annexe 1re**Instructions pour l'électeur dans les cantons électoraux désignés pour l'usage d'un système de vote automatisé lors des élections simultanées pour, d'une part, le Parlement européen et, d'autre part, le Parlement wallon ou le Parlement flamand**

- 1° Les électeurs sont admis au vote de 8 à 15 heures. L'électeur qui se trouve dans le local à 15 heures est encore admis à voter.
- 2° Après avoir contrôlé sa carte d'identité et sa lettre de convocation, le président remet à l'électeur, en échange de ces documents, une carte magnétique destinée au vote. L'électeur, ressortissant d'un autre Etat membre de l'Union européenne, reçoit une carte magnétique validée et adaptée de telle sorte qu'il puisse voter uniquement pour l'élection du Parlement européen.
- 3°
- L'électeur ne peut s'arrêter dans l'isoloir que pendant le temps nécessaire pour voter. Pour exprimer son vote, il introduit d'abord la carte magnétique dans la fente prévue à cet effet du lecteur-enregistreur de cartes de la machine à voter.
  - Dans les communes où, en vertu des lois sur l'emploi des langues en matière administrative coordonnées le 18 juillet 1966, l'électeur peut choisir la langue dans laquelle lui seront données les instructions pour exprimer son vote valablement, il détermine cette langue à l'aide du crayon optique mis à sa disposition.
- 4° L'électeur belge, inscrit aux registres de la population d'une commune belge, exprime d'abord son suffrage pour l'élection du Parlement européen et, après avoir confirmé celui-ci, il exprime son suffrage pour l'élection du Parlement de Région, qu'il confirme également.
- L'électeur, ressortissant d'un autre Etat membre de l'Union européenne, exprime son suffrage pour l'élection du Parlement européen et confirme son vote.
- 5° Pour chaque élection, sauf dans les communes de l'arrondissement administratif d'Hal-Vilvorde :
- l'électeur sélectionne la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;
  - si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats (titulaires et suppléants) de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;
  - sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants; la case de chaque candidat titulaire et/ou suppléant sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.
- 6° Pour voter dans les communes de l'arrondissement administratif d'Hal-Vilvorde, l'électeur procède comme suit :
- a) Pour l'élection du Parlement européen :
- l'électeur choisit tout d'abord le collège électoral (français ou néerlandais) où figure la liste en faveur de laquelle il souhaite exprimer son suffrage;
  - l'électeur sélectionne la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;

Bijlage 1

Onderrichtingen voor de kiezer in de kieskantons die voor het gebruik van een geautomatiseerd stemsysteem zijn aangewezen bij de gelijktijdige verkiezingen voor enerzijds het Europees Parlement en anderzijds het Waals of Vlaams Parlement

- 1° De kiezers worden tot de stemming toegelaten van 8 tot 15 uur. Kiezers die zich om 15 uur in het lokaal bevinden, worden nog tot de stemming toegelaten.
- 2° Nadat de voorzitter de identiteitskaart en de oproepingsbrief van de kiezer heeft gecontroleerd, overhandigt de voorzitter in ruil voor die documenten aan de kiezer een magneetkaart voor de stemming. De kiezer die onderdaan is van een andere Lidstaat van de Europese Unie, ontvangt een magnetische kaart die zo gevalideerd en aangepast werd dat hij enkel voor de verkiezing van het Europees Parlement kan stemmen.
- 3°
- De kiezer mag zich niet langer in het stemhokje ophouden dan nodig is om te stemmen. Om zijn stem uit te brengen, steekt hij eerst de magneetkaart in de daartoe bestemde gleuf van de lees-registreereenheid voor magneetkaarten van de stemmachine.
  - In de gemeenten waar de kiezer, krachtens de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, de taal kan kiezen waarin hem de onderrichtingen om zijn stem geldig uit te brengen, gegeven zullen worden, bepaalt hij deze taal door middel van de leespen die hem ter beschikking is gesteld.
- 4° De Belgische kiezer, die ingeschreven is in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente, brengt eerst zijn stem uit voor de verkiezing van het Europees Parlement en, nadat hij deze bevestigd heeft, zijn stem voor het regionaal parlement, die hij eveneens bevestigt.
- De kiezer die onderdaan is van een andere Lidstaat van de Europese Unie, brengt zijn stem uit voor de verkiezing van het Europees Parlement en bevestigt zijn stem.
- 5° Voor iedere verkiezing, behalve in de gemeenten van het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde, geldt het volgende :
- de kiezer kiest de lijst waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen in de zone van de gekozen lijst;
  - indien de kiezer akkoord is met de volgorde waarin de kandidaten (titularissen en opvolgers) voorkomen op de lijst, die hij steunt, plaatst hij de leespen loodrecht op het lichtstipje in het stemvak bovenaan die lijst, linksboven op het scherm;
  - anders geeft de kiezer een naamstem voor één of meer kandidaat-titularissen en/of opvolgers van die lijst, die worden voorafgegaan door een volgnummer, door de leespen loodrecht achtereenvolgens op het stemvak met de naam van die kandidaat of kandidaten te plaatsen. Hij drukt hiervoor met de lichtpen gelijk waar in het stemvak van een of meer gekozen kandidaat-titularissen en/of opvolgers; het vakje van iedere gekozen kandidaat-titularis en/of opvolger verschijnt op het scherm op een grijze achtergrond.
- 6° Om te stemmen in de gemeenten van het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde, gaat de kiezer als volgt te werk :
- a) Voor de verkiezing van het Europees Parlement :
- de kiezer kiest eerst het (Nederlandse of Franse) kiescollege waarin de lijst voorkomt waarvoor hij zijn stem wil uitbrengen;
  - de kiezer kiest de lijst waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen op de zone van de gekozen lijst;

— si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats (titulaires et suppléants) de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;

— sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats titulaires et /ou suppléants; la case de chaque candidat titulaire et/ou suppléant sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.

b) pour l'élection du Parlement régional :

— l'électeur sélectionne la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;

— si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats (titulaires et suppléants) de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;

— sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants; la case de chaque candidat titulaire et/ou suppléant sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.

7° Après avoir confirmé son vote pour une ou deux élections, l'électeur reprend sa carte magnétique. Il peut opter pour la visualisation des suffrages qu'il a exprimés. A cette fin, l'électeur introduit à nouveau sa carte magnétique dans la fente; il ne peut toutefois plus à ce moment-là modifier les votes qu'il a exprimés.

8° L'électeur remet ensuite sa carte magnétique au président. Après l'avoir vérifiée pour s'assurer qu'elle ne contient aucune marque ou inscription non autorisée par la loi, le président invite l'électeur à la déposer dans l'urne. L'électeur reçoit en retour sa carte d'identité ainsi que sa lettre de convocation, dûment estampillée par le président ou par l'assesseur délégué.

9° La carte magnétique est annulée :

a) s'il s'avère, lors de la vérification de la carte magnétique par le président, visée au point 8°, qu'une marque ou une inscription a été faite intentionnellement sur la carte, susceptible d'identifier l'électeur;

b) si, par suite d'une mauvaise manipulation ou de toute autre manœuvre involontaire, l'électeur a détérioré la carte qui lui a été remise;

c) si, pour une raison technique quelconque, l'enregistrement de la carte par l'urne électronique se révèle impossible.

Dans les cas visés à l'alinéa précédent, l'électeur est invité à recommencer son vote au moyen d'une autre carte. Si lors d'une seconde tentative, la carte est à nouveau annulée en vertu de l'alinéa précédent, a), l'électeur n'est plus admis à voter, son vote étant déclaré nul.

10° Quiconque aura exercé son droit de vote à plus d'une reprise, aura voté sans en avoir le droit ou aura voté pour autrui sans procuration valable, est punissable.

Vu pour être annexé à l'arrêté ministériel du 14 avril 2009.

Le Ministre de l'Intérieur,
G. DE PADT

— indien de kiezer akkoord is met de voorgestelde volgorde van de kandidaten (titularissen en opvolgers) van de lijst die hij steunt, plaatst hij de lichtpen loodrecht op het lichtstipje van het vakje dat zich bovenaan deze lijst bevindt aan de linker bovenkant van het scherm;

— zo niet, brengt hij een naamstem uit voor één of meer kandidaat-titularissen en/of opvolgers van deze lijst, die voorafgegaan worden door een volgnummer, door de lichtpen loodrecht achtereenvolgens op het vakje van deze kandidaat (kandidaten) te plaatsen. Hiervoor plaatst hij de lichtpen om het even waar op het stemvakje van één of meerdere kandidaat-titularissen en/of -opvolgers; het vakje van elke gekozen kandidaat-titularis en/of -opvolger verschijnt op het scherm met een grijze achtergrond.

b) Voor de verkiezing van het regionaal parlement :

— de kiezer kiest de lijst waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen op de zone van de gekozen lijst;

— indien de kiezer akkoord is met de voorgestelde volgorde van de kandidaten (titularissen en opvolgers) van de lijst die hij steunt, plaatst hij de lichtpen loodrecht op het lichtstipje van het vakje dat zich bovenaan deze lijst bevindt aan de linker bovenkant van het scherm;

— zo niet, brengt hij een naamstem uit voor één of meer kandidaat-titularissen en/of opvolgers van deze lijst, die voorafgegaan worden door een volgnummer, door de lichtpen loodrecht achtereenvolgens op het vakje van deze kandidaat (kandidaten) te plaatsen. Hiervoor plaatst hij de lichtpen om het even waar op het stemvakje van één of meerdere kandidaat-titularissen en/of -opvolgers; het vakje van elke kandidaat-titularis en/of -opvolger verschijnt op het scherm met een grijze achtergrond.

7° Nadat de kiezer zijn stem voor één of beide verkiezingen heeft bevestigd, neemt hij zijn magneetkaart terug. De kiezer kan al dan niet opteren voor de visualisatie van zijn uitgebrachte stemmen. De kiezer steekt hiervoor zijn magneetkaart terug in de gleuf; hij kan op dat moment echter niets meer wijzigen aan de stemmen die hij heeft uitgebracht.

8° De kiezer geeft nadien zijn magneetkaart terug aan de voorzitter. Nadat de voorzitter ze heeft gecontroleerd om zich ervan te verzekeren dat ze geen enkel door de wet verboden teken of opschrift bevat, verzoekt de voorzitter de kiezer ze in de stembus te steken. De kiezer krijgt zijn identiteitskaart terug, alsook zijn oproepingsbrief, die naar behoren afgestempeld wordt door de voorzitter of de daartoe gemachtigde bijzitter.

9° De magneetkaart wordt geannuleerd :

a) indien bij de in punt 8° bedoelde controle van de magneetkaart door de voorzitter blijkt dat een merkteken of opschrift op de kaart werd gemaakt dat de kiezer herkenbaar kan maken;

b) indien de kiezer door een verkeerde manipulatie of door enige andere onvrijwillige beweging de hem overhandigde kaart heeft beschadigd;

c) indien de registratie van de kaart door de elektronische stembus om welke technische reden ook onmogelijk blijkt.

In de in het vorige lid bedoelde gevallen wordt de kiezer verzocht opnieuw te stemmen met een andere kaart. Indien de kaart bij een tweede poging opnieuw wordt geannuleerd krachtens het vorige lid, a), wordt de kiezer niet meer toegelaten tot de stemming, aangezien zijn stem ongeldig wordt verklaard.

10° Wie zijn stemrecht meermaals uitoefent, of gestemd heeft zonder het recht daartoe te hebben of wie zonder geldige volmacht voor een ander heeft gestemd, is strafbaar.

Gezien om te worden gevoegd bij het ministerieel besluit van 14 april 2009.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
G. DE PADT

Annexe 2

Instructions pour l'électeur dans les cantons électoraux désignés pour l'usage d'un système de vote automatisé lors des élections simultanées pour le Parlement européen, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale et les membres bruxellois du Parlement flamand

1° Les électeurs sont admis au vote de 8 à 15 heures. L'électeur qui se trouve dans le local à 15 heures est encore admis à voter.

2° Après avoir contrôlé sa carte d'identité et sa lettre de convocation, le président remet à l'électeur, en échange de ces documents, une carte magnétique destinée au vote. L'électeur, ressortissant d'un autre Etat membre de l'Union européenne, reçoit une carte magnétique validée et adaptée de telle sorte qu'il puisse voter uniquement pour l'élection du Parlement européen.

3°

— L'électeur ne peut s'arrêter dans l'isoloir que pendant le temps nécessaire pour voter. Pour exprimer son vote, il introduit d'abord la carte magnétique dans la fente prévue à cet effet du lecteur-enregistreur de cartes de la machine à voter.

— L'électeur détermine la langue dans laquelle il souhaite exprimer ses suffrages au moyen du crayon optique mis à sa disposition.

4° L'électeur belge, inscrit aux registres de la population d'une commune belge, exprime d'abord son suffrage pour l'élection du Parlement européen et, après avoir confirmé celui-ci, il exprime son suffrage pour l'élection du Parlement de Région, qu'il confirme également. S'il n'a pas émis un suffrage en faveur d'une liste de candidats appartenant au groupe linguistique français pour l'élection du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, il peut en outre émettre un suffrage en faveur d'une liste présentée pour l'élection directe des membres bruxellois du Parlement flamand.

L'électeur, ressortissant d'un autre Etat membre de l'Union européenne, exprime son suffrage pour l'élection du Parlement européen et confirme son vote.

5° Pour voter, l'électeur procède comme suit :

a) Pour l'élection du Parlement européen :

— l'électeur choisit tout d'abord le collège électoral (français ou néerlandais) où figure une liste en faveur de laquelle il souhaite exprimer son suffrage;

— l'électeur sélectionne la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;

— si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats (titulaires et suppléants) de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;

— sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats titulaires et /ou suppléants; la case de chaque candidat titulaire et/ou suppléant sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.

Bijlage 2

Onderrichtingen voor de kiezer in de kieskantons die voor het gebruik van een geautomatiseerd stemsysteem zijn aangewezen bij de gelijktijdige verkiezingen voor het Europees Parlement, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Brusselse leden van het Vlaams Parlement

1° De kiezers worden tot de stemming toegelaten van 8 tot 15 uur. Kiezers die zich om 15 uur in het lokaal bevinden, worden nog tot de stemming toegelaten.

2° Nadat de voorzitter de identiteitskaart en de oproepingsbrief van de kiezer heeft gecontroleerd, overhandigt de voorzitter in ruil voor die documenten aan de kiezer een magneetkaart voor de stemming. De kiezer die onderdaan is van een andere Lidstaat van de Europese Unie, ontvangt een magnetische kaart die op zulke wijze gevalideerd en aangepast is dat hij enkel kan stemmen voor de verkiezing van het Europees Parlement.

3°

— De kiezer mag zich niet langer in het stemhokje ophouden dan nodig is om te stemmen. Om zijn stem uit te brengen, steekt hij eerst de magneetkaart in de daartoe bestemde gleuf van de lees-registreereenheid voor magneetkaarten van de stemmachine.

— De kiezer bepaalt de taal waarin hij zijn stemmen wenst uit te drukken met de lichtpen die ter zijner beschikking wordt gesteld.

4° De Belgische kiezer, die ingeschreven is in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente, brengt eerst zijn stem uit voor de verkiezing van het Europees Parlement en, nadat hij deze heeft bevestigd, zijn stem voor het regionaal parlement, die hij eveneens bevestigd. Als hij geen stem heeft uitgebracht voor een kandidatenlijst die deel uitmaakt van de Franse taalgroep voor Brussels Hoofdstedelijk Parlement, kan hij bovendien een stem uitbrengen voor een lijst die voorgesteld wordt voor de rechtstreekse verkiezing van de Brusselse leden van het Vlaams Parlement.

De kiezer die onderdaan is van een andere Lidstaat van de Europese Unie, brengt zijn stem uit voor de verkiezing van het Europees Parlement en bevestigt zijn stem.

5° Om te stemmen, gaat de kiezer als volgt te werk :

a) Voor de verkiezing van het Europees Parlement :

— de kiezer kiest eerst het (Nederlandse of Franse) kiescollege waarin een lijst voorkomt waarvoor hij zijn stem wil uitbrengen;

— de kiezer kiest de lijst waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen op de zone van de gekozen lijst;

— indien de kiezer akkoord is met de voorgestelde volgorde van de kandidaten (titularissen en opvolgers) van de lijst die hij steunt, plaatst hij de lichtpen loodrecht op het lichtstipje van het vakje dat zich bovenaan deze lijst bevindt aan de linker bovenkant van het scherm;

— zo niet, brengt hij een naamstem uit voor één of meer kandidaat-titularissen en/of opvolgers van deze lijst, die voorafgegaan worden door een volgnummer, door de lichtpen loodrecht achtereenvolgens op het vakje van deze kandidaat (kandidaten) te plaatsen. Hiervoor plaatst hij de lichtpen om het even waar op het stemvakje van één of meerdere kandidaat-titularissen en/of -opvolgers; het vakje van elke gekozen kandidaat-titularis en/of -opvolger verschijnt op het scherm op een grijze achtergrond.

b) pour l'élection du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale :

- l'électeur choisit tout d'abord le groupe linguistique (français ou néerlandais) où figure la liste pour laquelle il désire exprimer son suffrage;
- l'électeur indique la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;
- si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats (titulaires et suppléants) de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;
- sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants; la case de chaque candidat titulaire et/ou suppléant sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.

c) pour l'élection des membres bruxellois du Parlement flamand :

- l'électeur indique la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;
- si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats (titulaires et suppléants) de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;
- sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats titulaires et /ou suppléants; la case de chaque candidat titulaire et/ou suppléant sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.

6° Après avoir confirmé son vote pour une ou plusieurs élections, l'électeur reprend sa carte magnétique. Il peut opter pour la visualisation des suffrages qu'il a exprimés. A cette fin, l'électeur introduit à nouveau sa carte magnétique dans la fente; il ne peut toutefois plus à ce moment-là modifier les votes qu'il a exprimés.

7° L'électeur remet ensuite sa carte magnétique au président. Après l'avoir vérifiée pour s'assurer qu'elle ne contient aucune marque ou inscription non autorisée par la loi, le président invite l'électeur à la déposer dans l'urne. L'électeur reçoit en retour sa carte d'identité ainsi que sa lettre de convocation, dûment estampillée par le président ou par l'assesseur délégué.

8° La carte magnétique est annulée :

- a) s'il s'avère, lors de la vérification de la carte magnétique par le président, visée au point 7°, qu'une marque ou une inscription a été faite intentionnellement sur la carte, susceptible d'identifier l'électeur;
- b) si, par suite d'une mauvaise manipulation ou de toute autre manœuvre involontaire, l'électeur a détérioré la carte qui lui a été remise;

b) voor de verkiezing van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement :

- de kiezer kiest eerst de (Nederlandse of Franse) taalgroep waarin de lijst voorkomt waarvoor hij zijn stem wil uitbrengen;
- de kiezer duidt de lijst aan waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen op de zone van de gekozen lijst;
- indien de kiezer akkoord is met de voorgestelde volgorde van de kandidaten (titularissen en opvolgers) van de lijst die hij steunt, plaatst hij de lichtpen loodrecht op het bleke deel van het vakje dat zich bovenaan deze lijst bevindt aan de linker bovenkant van het scherm;
- zo niet, brengt hij een naamstem uit voor één of meer kandidaat-titularissen en/of opvolgers van deze lijst, die voorafgegaan worden door een volgnummer, door de lichtpen loodrecht achtereenvolgens op het vakje van deze kandidaat (kandidaten) te plaatsen. Hiervoor plaatst hij de lichtpen om het even waar op het stemvakje van één of meerdere kandidaat-titularissen en/of -opvolgers; het vakje van elke gekozen kandidaat-titularis en/of -opvolger verschijnt op het scherm op een grijze achtergrond.

c) voor de verkiezing van de Brusselse leden van het Vlaams Parlement :

- de kiezer duidt de lijst aan waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen op de zone van de gekozen lijst;
- indien de kiezer akkoord is met de voorgestelde volgorde van de kandidaten (titularissen en opvolgers) van de lijst die hij steunt, plaatst hij de lichtpen loodrecht op het bleke deel van het vakje dat zich bovenaan deze lijst bevindt aan de linker bovenkant van het scherm;
- zo niet, brengt hij een naamstem uit voor één of meer kandidaat-titularissen en/of opvolgers van deze lijst, die voorafgegaan worden door een volgnummer, door de lichtpen loodrecht achtereenvolgens op het vakje van deze kandidaat (kandidaten) te plaatsen. Hiervoor plaatst hij de lichtpen om het even waar op het stemvakje van één of meerdere kandidaat-titularissen en/of -opvolgers; het vakje van elke gekozen kandidaat-titularis en/of -opvolger verschijnt op het scherm op een grijze achtergrond.

6° Nadat de kiezer zijn stem voor een of meerdere verkiezingen heeft bevestigd, neemt hij zijn magneetkaart terug. De kiezer kan al dan niet opteren voor de visualisatie van zijn uitgebrachte stemmen. De kiezer steekt hiervoor zijn magneetkaart terug in de gleuf; hij kan op dat moment echter niets meer wijzigen aan de stemmen die hij heeft uitgebracht.

7° De kiezer geeft nadien zijn magneetkaart terug aan de voorzitter. Nadat de voorzitter ze heeft gecontroleerd om zich ervan te verzekeren dat ze geen enkel door de wet verboden teken of opschrift bevat, verzoekt de voorzitter de kiezer ze in de stembus te steken. De kiezer krijgt zijn identiteitskaart terug, alsook zijn oproepingsbrief, die naar behoren afgestempeld wordt door de voorzitter of de daartoe gemachtigde bijzitter.

8° De magneetkaart wordt geannuleerd :

- a) indien bij de in punt 7° bedoelde controle van de magneetkaart door de voorzitter blijkt dat een merkteken of opschrift op de kaart werd gemaakt dat de kiezer herkenbaar kan maken;
- b) indien de kiezer door een verkeerde manipulatie of door enige andere onvrijwillige beweging de hem overhandigde kaart heeft beschadigd;

c) si, pour une raison technique quelconque, l'enregistrement de la carte par l'urne électronique se révèle impossible.

Dans les cas visés à l'alinéa précédent, l'électeur est invité à recommencer son vote au moyen d'une autre carte. Si lors d'une seconde tentative, la carte est à nouveau annulée en vertu de l'alinéa précédent, a), l'électeur n'est plus admis à voter, son vote étant déclaré nul.

9° Quiconque aura exercé son droit de vote à plus d'une reprise, aura voté sans en avoir le droit ou aura voté pour autrui sans procuration valable, est punissable.

Vu pour être annexé à l'arrêté ministériel du 14 avril 2009.

Le Ministre de l'Intérieur,
G. DE PADT

Annexe 3

Instructions pour l'électeur dans les cantons électoraux d'Eupen et de Saint-Vith lors des élections simultanées pour le Parlement européen, le Parlement wallon et le Parlement de la Communauté germanophone

1° Les électeurs sont admis au vote de 8 à 15 heures. L'électeur qui se trouve dans le local à 15 heures est encore admis à voter.

2° Après avoir contrôlé sa carte d'identité et sa lettre de convocation, le président remet à l'électeur, en échange de ces documents, une carte magnétique destinée au vote. L'électeur, ressortissant d'un autre Etat membre de l'Union européenne, reçoit une carte magnétique validée et adaptée de telle sorte qu'il puisse voter uniquement pour l'élection du Parlement européen.

3°
— L'électeur ne peut s'arrêter dans l'isoloir que pendant le temps nécessaire pour voter. Pour exprimer son vote, il introduit d'abord la carte magnétique dans la fente prévue à cet effet du lecteur-enregistreur de cartes de la machine à voter.

— L'électeur détermine la langue dans laquelle il souhaite exprimer ses suffrages au moyen du crayon optique mis à sa disposition.

4° L'électeur belge, inscrit aux registres de la population d'une commune belge, exprime d'abord son suffrage pour l'élection du Parlement européen et, après avoir confirmé celui-ci, il exprime successivement son suffrage pour l'élection du Parlement wallon, qu'il confirme, et enfin pour l'élection du Parlement de la Communauté germanophone, qu'il confirme également.

L'électeur, ressortissant d'un autre Etat membre de l'Union européenne, exprime son suffrage pour l'élection du Parlement européen et confirme son vote.

5° Pour voter, l'électeur procède comme suit :

a) Pour l'élection du Parlement européen :

— l'électeur sélectionne la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;

— si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats (titulaires et suppléants) de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;

— sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants; la case de chaque candidat titulaire et/ou suppléant sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.

c) indien de registratie van de kaart door de elektronische stembus om welke technische reden ook onmogelijk blijkt.

In de in het vorige lid bedoelde gevallen wordt de kiezer verzocht opnieuw te stemmen met een andere kaart. Indien de kaart bij een tweede poging opnieuw wordt geannuleerd krachtens het vorige lid, a), wordt de kiezer niet meer toegelaten tot de stemming, aangezien zijn stem ongeldig wordt verklaard.

9° Wie zijn stemrecht meermaals uitoefent, of gestemd heeft zonder het recht daartoe te hebben of wie zonder geldige volmacht voor een ander heeft gestemd, is strafbaar.

Gezien om te worden gevoegd bij het ministerieel besluit van 14 april 2009.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
G. DE PADT

Bijlage 3

Onderrichtingen voor de kiezer in de kieskantons Eupen en Sankt-Vith tijdens de gelijktijdige verkiezingen voor het Europees Parlement, het Waals Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap

1° De kiezers worden tot de stemming toegelaten van 8 tot 15 uur. Kiezers die zich om 15 uur in het lokaal bevinden, worden nog tot de stemming toegelaten.

2° Nadat de voorzitter de identiteitskaart en de oproepingsbrief van de kiezer heeft gecontroleerd, overhandigt de voorzitter in ruil voor die documenten aan de kiezer een magneetkaart voor de stemming. De kiezer die onderdaan is van een andere Lidstaat van de Europese Unie, ontvangt een magnetische kaart die zo gevalideerd en aangepast werd dat hij enkel voor de verkiezing van het Europees Parlement kan stemmen.

3°
— De kiezer mag zich niet langer in het stemhokje ophouden dan nodig is om te stemmen. Om zijn stem uit te brengen, steekt hij eerst de magneetkaart in de daartoe bestemde gleuf van de lees-registreereenheid voor magneetkaarten van de stemmachine.

— De kiezer bepaalt de taal waarin hij zijn stemmen wenst uit te drukken met de lichtpen die ter zijner beschikking wordt gesteld.

4° De Belgische kiezer, die ingeschreven is in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente, brengt eerst zijn stem uit voor de verkiezing van het Europees Parlement en, nadat hij deze bevestigd heeft, zijn stem voor het Waals Parlement, die hij eveneens bevestigt, en uiteindelijk voor de verkiezing van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, die hij eveneens bevestigt.

De kiezer die onderdaan is van een andere Lidstaat van de Europese Unie, brengt zijn stem uit voor de verkiezing van het Europees Parlement en bevestigt zijn stem.

5° Om te stemmen, gaat de kiezer als volgt te werk :

a) Voor de verkiezing van het Europees Parlement :

— de kiezer kiest de lijst waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen op de zone van de gekozen lijst;

— indien de kiezer akkoord is met de voorgestelde volgorde van de kandidaten (titularissen en opvolgers) van de lijst die hij steunt, plaatst hij de lichtpen loodrecht op het lichtstipje van het vakje dat zich bovenaan deze lijst bevindt aan de linker bovenkant van het scherm;

— zo niet, brengt hij een naamstem uit voor één of meer kandidaat-titularissen en/of opvolgers van deze lijst, die voorafgegaan worden door een volgnummer, door de lichtpen loodrecht achtereenvolgens op het vakje van deze kandidaat (kandidaten) te plaatsen. Hiervoor plaatst hij de lichtpen om het even waar op het stemvakje van één of meerdere kandidaat-titularissen en/of -opvolgers; het vakje van elke gekozen kandidaat-titularis en/of -opvolger verschijnt op het scherm op een grijze achtergrond.

b) pour l'élection du Parlement wallon :

- l'électeur sélectionne la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;
- si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats (titulaires et suppléants) de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;
- sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats titulaires et/ou suppléants; la case de chaque candidat titulaire et/ou suppléant sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.

c) pour l'élection du Parlement de la Communauté germanophone :

- l'électeur sélectionne la liste en faveur de laquelle il souhaite voter en posant le crayon optique sur l'écran, perpendiculairement à la zone de la liste choisie;
- si l'électeur adhère à l'ordre de présentation des candidats de la liste qu'il soutient, il place le crayon optique perpendiculairement sur le point clair de la case placée en tête de cette liste, sur la partie supérieure gauche de l'écran;
- sinon, il marque un vote nominatif en faveur d'un ou de plusieurs candidats de cette liste, qui sont précédés d'un numéro d'ordre, en plaçant le crayon optique perpendiculairement et successivement sur la case de ce ou de ces candidats. A cet effet, il pointe le crayon optique n'importe où sur la case de vote d'un ou plusieurs candidats; la case de chaque candidat sélectionné apparaît à l'écran sur un fond grisé.

6° Après avoir confirmé son vote pour une ou plusieurs élections, l'électeur reprend sa carte magnétique. Il peut opter pour la visualisation des suffrages qu'il a exprimés. A cette fin, l'électeur introduit à nouveau sa carte magnétique dans la fente; il ne peut toutefois plus à ce moment-là modifier les votes qu'il a exprimés.

7° L'électeur remet ensuite sa carte magnétique au président. Après l'avoir vérifiée pour s'assurer qu'elle ne contient aucune marque ou inscription non autorisée par la loi, le président invite l'électeur à la déposer dans l'urne. L'électeur reçoit en retour sa carte d'identité ainsi que sa lettre de convocation, dûment estampillée par le président ou par l'assesseur délégué.

8° La carte magnétique est annulée :

- a) s'il s'avère, lors de la vérification de la carte magnétique par le président, visée au point 7°, qu'une marque ou une inscription a été faite intentionnellement sur la carte, susceptible d'identifier l'électeur;
- b) si, par suite d'une mauvaise manipulation ou de toute autre manœuvre involontaire, l'électeur a détérioré la carte qui lui a été remise;
- c) si, pour une raison technique quelconque, l'enregistrement de la carte par l'urne électronique se révèle impossible.

Dans les cas visés à l'alinéa précédent, l'électeur est invité à recommencer son vote au moyen d'une autre carte. Si lors d'une seconde tentative, la carte est à nouveau annulée en vertu de l'alinéa précédent, a), l'électeur n'est plus admis à voter, son vote étant déclaré nul.

9° Quiconque aura exercé son droit de vote à plus d'une reprise, aura voté sans en avoir le droit ou aura voté pour autrui sans procuration valable, est punissable.

Vu pour être annexé à l'arrêté ministériel du 14 avril 2009.

Le Ministre de l'Intérieur,
G. DE PADT

b) voor de verkiezing van het Waals Parlement :

- de kiezer kiest de lijst waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen op de zone van de gekozen lijst;
- indien de kiezer akkoord is met de voorgestelde volgorde van de kandidaten (titularissen en opvolgers) van de lijst die hij steunt, plaatst hij de lichtpen loodrecht op het bleke deel van het vakje dat zich bovenaan deze lijst bevindt aan de linker bovenkant van het scherm;
- zo niet, brengt hij een naamstem uit voor één of meer kandidaat-titularissen en/of opvolgers van deze lijst, die voorafgegaan worden door een volgnummer, door de lichtpen loodrecht achtereenvolgens op het vakje van deze kandidaat (kandidaten) te plaatsen. Hiervoor plaatst hij de lichtpen om het even waar op het stemvakje van één of meerdere kandidaat-titularissen en/of -opvolgers; het vakje van elke gekozen kandidaat-titularis en/of -opvolger verschijnt op het scherm op een grijze achtergrond.

c) voor de verkiezing van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap :

- de kiezer kiest de lijst waarvoor hij wil stemmen door de lichtpen loodrecht op het scherm te plaatsen op de zone van de gekozen lijst;
- indien de kiezer akkoord is met de voorgestelde volgorde van de kandidaten van de lijst die hij steunt, plaatst hij de lichtpen loodrecht op het bleke deel van het vakje dat zich bovenaan deze lijst bevindt aan de linker bovenkant van het scherm;
- zo niet, brengt hij een naamstem uit voor één of meer kandidaten van deze lijst, die voorafgegaan worden door een volgnummer, door de lichtpen loodrecht achtereenvolgens op het vakje van deze kandidaat (kandidaten) te plaatsen. Hiervoor plaatst hij de lichtpen om het even waar op het stemvakje van één of meerdere kandidaten; het vakje van elke gekozen kandidaat verschijnt op het scherm op een grijze achtergrond.

6° Nadat de kiezer zijn stem voor één of beide verkiezingen heeft bevestigd, neemt hij zijn magneetkaart terug. De kiezer kan al dan niet opteren voor de visualisatie van zijn uitgebrachte stemmen. De kiezer steekt hiervoor zijn magneetkaart terug in de gleuf; hij kan op dat moment echter niets meer wijzigen aan de stemmen die hij heeft uitgebracht.

7° De kiezer geeft nadien zijn magneetkaart terug aan de voorzitter. Nadat de voorzitter ze heeft gecontroleerd om zich ervan te verzekeren dat ze geen enkel door de wet verboden teken of opschrift bevat, verzoekt de voorzitter de kiezer ze in de stembus te steken. De kiezer krijgt zijn identiteitskaart terug, alsook zijn oproepingsbrief, die naar behoren afgestempeld wordt door de voorzitter of de daartoe gemachtigde bijzitter.

8° De magneetkaart wordt geannuleerd :

- a) indien bij de in punt 7° bedoelde controle van de magneetkaart door de voorzitter blijkt dat een merkteken of opschrift op de kaart werd gemaakt dat de kiezer herkenbaar kan maken;
- b) indien de kiezer door een verkeerde manipulatie of door enige andere onvrijwillige beweging de hem overhandigde kaart heeft beschadigd;
- c) indien de registratie van de kaart door de elektronische stembus om welke technische reden ook onmogelijk blijkt.

In de in het vorige lid bedoelde gevallen wordt de kiezer verzocht opnieuw te stemmen met een andere kaart. Indien de kaart bij een tweede poging opnieuw wordt geannuleerd krachtens het vorige lid, a), wordt de kiezer niet meer toegelaten tot de stemming, aangezien zijn stem ongeldig wordt verklaard.

9° Wie zijn stemrecht meermaals uitoefent, of gestemd heeft zonder het recht daartoe te hebben of wie zonder geldige volmacht voor een ander heeft gestemd, is strafbaar.

Gezien om te worden gevoegd bij het ministerieel besluit van 14 april 2009.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
G. DE PADT